

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๙

เทศบาลตำบลสันป่าเปา
อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

คำนำ

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การต่อต้านการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน มีเป้าหมายหลัก เพื่อให้ภาครัฐมีความโปร่งใสปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบได้กำหนดแนวทางในการพัฒนา เพื่อป้องกันการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน โดยให้ความสำคัญกับการปรับและหล่อหลอมพฤติกรรมของ “คน” ให้มีจิตสำนึก และพฤติกรรมที่ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต โดยการเปลี่ยนแปลงวิธีคิด (Paradigm Shift) หรือสามารถแยกแยะประโยชน์ส่วนตนออกจากประโยชน์ส่วนรวมได้ อีกทั้งยังได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนา “ระบบ” เพื่อลดจำนวนคดีการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนในหน่วยงานภาครัฐ ผ่านการสร้างนวัตกรรม ในการต่อต้านการทุจริตในหน่วยงานภาครัฐอย่างต่อเนื่อง เพื่อสนับสนุนให้การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอนการดำเนินงานโดยแนวทางการสร้างความโปร่งใสของหน่วยงานภาครัฐที่สำคัญประการหนึ่ง คือ “การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน” เพื่อให้หน่วยงาน ภาครัฐมีมาตรการระบบ หรือ แนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน เป็นการดำเนินการที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้สามารถบริหารความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนที่จะนำไปสู่การจัดทำมาตรการภายใน ต่างๆ ของหน่วยงาน เพื่อป้องกันการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการขัดกันระหว่าง ผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม

เทศบาลตำบลสันป่าเปา ในฐานะหน่วยงานของรัฐจึงได้ดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็น ที่เกี่ยวข้องกับสินบนของเทศบาลตำบลสันป่าเปา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๙ เพื่อเป็นการป้องกันการทุจริต และประพฤติมิชอบ มุ่งเน้นการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงาน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ในการตรวจสอบ เฝ้าระวัง เพื่อสกัดกั้นไม่ให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบ ทั้งนี้ก็เพื่อให้การบริการประชาชน เกิดประโยชน์สูงสุด

สำนักงานเทศบาลตำบลสันป่าเปา

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยง	๑
การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร	๑
กรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๑
องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต	๒
ขอบเขตการประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๓
กระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง	๓
วิธีการประเมินความเสี่ยงการทุจริต	๖
การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนเทศบาลตำบลสันป่าเปา	๙
สรุปผลการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนเทศบาลตำบลสันป่าเปา	๑๑

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๙
เทศบาลตำบลสันป่าเปา อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยง

มาตรการป้องกันการทุจริตจะสามารถลดความเสี่ยงที่อาจเกิดจากการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสม จะช่วยลดความเสี่ยงการทุจริตให้แก่บุคลากรในองค์กร ถือเป็น การป้องกันการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การดำเนินการขององค์กรจะไม่มี การทุจริตหรือกรณี ที่พบกับการทุจริตจะช่วยเป็นหลักประกันระดับหนึ่งว่า การดำเนินการขององค์กร จะไม่มี การทุจริตหรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่ประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มี การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ เพราะ ได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระอีกต่อไป วัตถุประสงค์ของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีมาตรฐานระบบ หรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต ซึ่งเป็นมาตรการป้องกัน การทุจริตเชิงรุกที่มี ประสิทธิภาพต่อไป

การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร

การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยงก่อน ปฏิบัติงานทุกครั้ง และแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลักตามภาระงานปกติ ของการ เผื่อระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานร่วมกันโดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มีการรับรู้และ ยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง(ผู้นำส่งงาน) เป็นลักษณะ pre-decision ส่วนการตรวจสอบภายในจะเป็นลักษณะการ กำกับติดตามความเสี่ยงเป็นการสอบทาน เป็นลักษณะ post-decision

กรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

กรอบตามหลักของการควบคุมภายในองค์กร COSO ๒๐๑๓ (Committee of sponsoring Organizations ๒๐๑๓) ซึ่งมาตรฐาน COSO เป็นมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับมาตั้งแต่เริ่มออกประกาศใช้เมื่อปี ๑๙๙๑ สำหรับมาตรฐาน COSO ๒๐๑๓ ประกอบด้วย ๕ องค์ประกอบ ๑๗ หลักการ ดังนี้

องค์ประกอบที่ ๑ สภาพแวดล้อมการควบคุม(Control Environment)

- หลักการที่ ๑ องค์กรยึดหลักความซื่อตรงและจริยธรรม
- หลักการที่ ๒ คณะกรรมการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อการกำกับ ดูแล
- หลักการที่ ๓ คณะกรรมการและฝ่ายบริหาร มีอำนาจการสั่งการชัดเจน
- หลักการที่ ๔ องค์กร จูงใจ รักษาไว้ และจงใจพนักงาน
- หลักการที่ ๕ องค์กรผลักดันให้ทุกตำแหน่งรับผิดชอบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๒ การประเมินความเสี่ยง(Risk Assessment)

- หลักการที่ ๖ กำหนดเป้าหมายชัดเจน
- หลักการที่ ๗ ระบุและวิเคราะห์ความเสี่ยงอย่างครอบคลุม

หลักการที่ ๘ พิจารณาโอกาสที่จะเกิดการทุจริต

หลักการที่ ๙ ระบุและประเมินความเปลี่ยนแปลงที่จะกระทบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๓ กิจกรรมการควบคุม(Control Activities)

หลักการที่ ๑๐ ควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

หลักการที่ ๑๑ พัฒนาระบบเทคโนโลยีที่ใช้ในการควบคุม

หลักการที่ ๑๒ ควบคุมให้นโยบายสามารถปฏิบัติได้

องค์ประกอบที่ ๔ สารสนเทศและการสื่อสาร(Information and communication)

หลักการที่ ๑๓ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องและมีคุณภาพ

หลักการที่ ๑๔ มีการสื่อสารข้อมูลภายในองค์กร ให้การควบคุมภายในสามารถดำเนินการต่อไปได้

หลักการที่ ๑๕ มีการสื่อสารกับหน่วยงานภายนอก ในประเด็นที่อาจจะกระทบต่อการควบคุมภายใน

องค์ประกอบที่ ๕ กิจกรรมการกำกับติดตามและประเมินผล(Monitoring Activities)

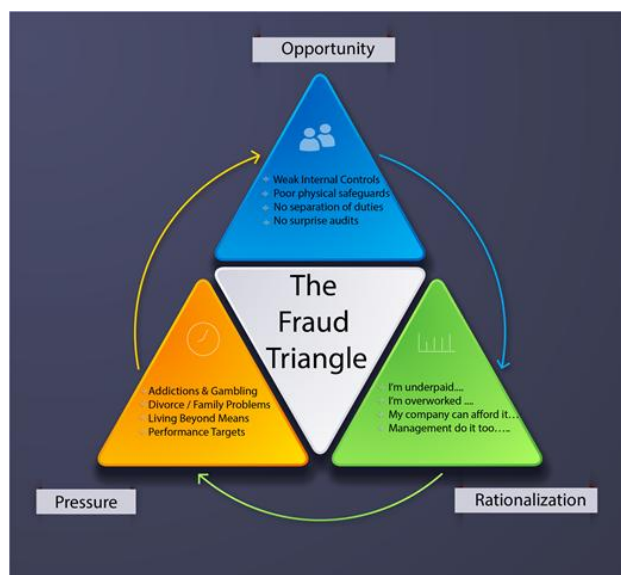
หลักการที่ ๑๖ ติดตามและประเมินผลการควบคุมภายใน

หลักการที่ ๑๗ ประเมินและสื่อสารข้อบกพร่องของการควบคุมภายในทันเวลา และเหมาะสม

ทั้งนี้ องค์ประกอบการควบคุมภายในแต่ละองค์ประกอบจะต้องสอดคล้องและสัมพันธ์กัน มีอยู่จริงและสามารถนำไปปฏิบัติได้ จึงจะทำให้การควบคุมภายในมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย pressure/Incentive หรือแรงกดดัน หรือแรงจูงใจ Opportunity หรือโอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่างๆ คุณภาพการกำกับควบคุมภายในมีจุดอ่อน และRationalization หรือหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎีสามเหลี่ยมการทุจริต(Fraud Triangle)

ขอบเขตการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ขอบเขตการประเมินความเสี่ยงการทุจริต แบ่งออกเป็น ๔ ด้าน ดังนี้

๑. ความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘
๒. ความเสี่ยงการทุจริตของการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือการให้บริการตามภารกิจ
๓. ความเสี่ยงการทุจริตของการจัดซื้อจัดจ้าง
๔. ความเสี่ยงการทุจริตของการบริหารงานบุคคล

กระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง

กระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นกระบวนการที่เป็นวงจรต่อเนื่อง ประกอบด้วย

๑. การวิเคราะห์องค์กร
๒. การกำหนดนโยบายการบริหารจัดการความเสี่ยง
๓. การระบุความเสี่ยง
๔. การประเมินความเสี่ยง
๕. การตอบสนองความเสี่ยง
๖. การติดตามและทบทวน
๗. การสื่อสารและการรายงาน

๑. การวิเคราะห์องค์กร

ในการวิเคราะห์องค์กรหน่วยงานต้องเข้าใจเกี่ยวกับพันธกิจตามกฎหมาย อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบของหน่วยงาน รวมถึงยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์ระดับกระทรวง รวมถึงนโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงาน โดยการวิเคราะห์องค์กรต้องวิเคราะห์ทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกองค์กร หน่วยงานอาจเลือกใช้เครื่องมือการวิเคราะห์องค์กร เช่น

- ๑) SWOT Analysis เป็นการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค
- ๒) PESTLE Analysis เป็นการวิเคราะห์ด้านการเมือง (Political) ด้านเศรษฐกิจ (Economic) ด้านสังคม (Social) ด้านเทคโนโลยี (Technological) ด้านกฎหมาย (Legal) และด้านสภาพแวดล้อม (Environmental)

๒. การกำหนดนโยบายการบริหารจัดการความเสี่ยง

ผู้บริหารเป็นผู้กำหนดนโยบายบริหารจัดการความเสี่ยง และผู้กำกับดูแลเป็นผู้ให้ความเห็นชอบนโยบายดังกล่าว โดยนโยบายการบริหารจัดการความเสี่ยงอาจระบุถึงวัตถุประสงค์ของการบริหารจัดการความเสี่ยง บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของการบริหารจัดการความเสี่ยง และความเสี่ยงที่ยอมรับได้ระดับองค์กร

ความเสี่ยงที่ยอมรับได้ระดับองค์กร (Risk Appetite) หมายถึง ระดับความเสี่ยงในภาพรวมขององค์กรที่หน่วยงานยอมรับเพื่อดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร การระบุความเสี่ยงที่ยอมรับได้ระดับองค์กรเป็นการแสดงเจตนาของผู้บริหารและผู้กำกับดูแลในการดำเนินงานขององค์กร การกำหนดความเสี่ยงที่ยอมรับได้ควรคำนึงถึงศักยภาพขององค์กรในเรื่องการจัดการความเสี่ยง โดยศักยภาพในการจัดการความเสี่ยงขององค์กร

(Risk Capacity) ขึ้นอยู่กับงบประมาณ บุคลากร และความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสีย ทั้งนี้ หน่วยงานอาจระบุระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้เป็น ๕ ระดับ เช่น ปฏิเสธความเสี่ยง ยอมรับความเสี่ยงได้น้อย ยอมรับความเสี่ยงได้ปานกลาง เต็มใจยอมรับความเสี่ยง และยอมรับความเสี่ยงได้มากที่สุด เป็นต้น

หน่วยงานอาจแสดงนโยบายความเสี่ยงที่ยอมรับได้ในแต่ละประเภทความเสี่ยง เพื่อให้ผู้บริหารระดับรองลงมาสามารถนำไปใช้ในการบริหารจัดการความเสี่ยงในระดับสำนัก กอง ศูนย์ กลุ่ม หรือนำไปสู่การระบุระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้สำหรับประเภทความเสี่ยงย่อย

๓. การระบุความเสี่ยง

การระบุความเสี่ยง คือ การระบุเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นที่มีผลกระทบต่อวัตถุประสงค์ของหน่วยงานทั้งในด้านบวกและด้านลบ ในการระบุความเสี่ยงหน่วยงานอาจทำรายชื่อความเสี่ยงทั้งหมด (Risk Inventory) โดยรายชื่อความเสี่ยงต้องมีการปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอโดยอาศัยข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน การระบุความเสี่ยงหน่วยงานควรระบุข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยง ดังนี้

ก. เหตุการณ์ความเสี่ยง

ข. สาเหตุของความเสี่ยง หรือตัวผลักดันความเสี่ยง โดยการวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่แท้จริง (Root cause) ของความเสี่ยง

ค. ผลกระทบทั้งด้านลบและ/หรือด้านบวก

หน่วยงานอาจจัดกลุ่มความเสี่ยงที่มีลักษณะหรือมีผลกระทบที่เหมือนกันไว้ในประเภทความเสี่ยงเดียวกัน เพื่อให้การพิจารณาและการบริหารจัดการความเสี่ยงประเภทเดียวกันมีมุมมองในภาพรวมชัดเจนมากขึ้น ตัวอย่างการจัดประเภทความเสี่ยงในภาคผนวก

๔. การประเมินความเสี่ยง

การประเมินความเสี่ยง ประกอบด้วย

๑) **การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยง** หน่วยงานอาจให้คะแนนความเสี่ยงตามเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงด้านต่างๆ เช่น ด้านโอกาส ด้านผลกระทบ รวมถึงด้านความสามารถขององค์กรในการจัดการความเสี่ยง และด้านลักษณะของความเสี่ยง โดยช่วงคะแนนอาจกำหนดเป็น ๓ ช่วงคะแนน หรือ ๕ ช่วงคะแนน

๒) **การให้คะแนนความเสี่ยง** วิธีการให้คะแนนความเสี่ยง เช่น การสัมภาษณ์ การทำแบบสำรวจ การประชุมเชิงปฏิบัติการระหว่างหน่วยงานภายใน การทำ Benchmarking การวิเคราะห์สถานการณ์ (Scenario Analysis) ทั้งนี้ การให้คะแนนความเสี่ยงของแต่ละกองงาน (Silo Thinking) เพียงวิธีเดียวอาจทำให้การให้คะแนนความเสี่ยงมีความคาดเคลื่อนได้

๓) **การพิจารณาความเสี่ยงในภาพรวม** เมื่อหน่วยงานประเมินความเสี่ยงในแต่ละความเสี่ยงที่มีต่อวัตถุประสงค์ของกิจกรรมแล้ว หน่วยงานต้องพิจารณาผลกระทบของความเสี่ยงมีต่อวัตถุประสงค์ในระดับกลุ่ม และผลกระทบที่มีต่อหน่วยงานในภาพรวม เช่น ผลกระทบต่อความเสี่ยงที่มีต่อกิจกรรมอาจมีน้อยแต่มีผลกระทบต่อวัตถุประสงค์ระดับกอง หรือความเสี่ยง ๒ ความเสี่ยงที่ไม่มีผลกระทบต่อกิจกรรมอาจมีผลกระทบต่อหน่วยงานในภาพรวม เป็นต้น

๔) **การจัดลำดับความเสี่ยง** เมื่อหน่วยงานพิจารณาให้คะแนนความเสี่ยงแล้ว หน่วยงานต้องจัดลำดับความเสี่ยง เพื่อนำไปสู่การพิจารณาจัดสรรทรัพยากรในการตอบสนองความเสี่ยง หน่วยงานอาจใช้คะแนนความเสี่ยง (โอกาส x ผลกระทบ) ในการจัดลำดับความเสี่ยง โดยความเสี่ยงที่เท่ากับอาจพิจารณาปัจจัยอื่นประกอบ เช่น ความสามารถของหน่วยงานในการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านนั้นๆ หรือลักษณะของความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อหน่วยงาน เป็นต้น

๕. การตอบสนองความเสี่ยง

การตอบสนองความเสี่ยง คือ กระบวนการตัดสินใจของฝ่ายบริหารในการจัดการความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น โดยผู้บริหารควรพิจารณาประเด็นดังต่อไปนี้ ในการตัดสินใจเลือกวิธีการตอบสนองความเสี่ยงเพื่อจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงของหน่วยงาน

- ๑) การจัดการต้นเหตุของความเสี่ยง
- ๒) ทางเลือกวิธีการจัดการความเสี่ยง
- ๓) ทรัพยากรที่ต้องใช้ในการบริหารจัดการความเสี่ยง

หน่วยงานสามารถพิจารณาเลือกวิธีการจัดการความเสี่ยงวิธีใดวิธีหนึ่งหรือหลายวิธี โดยการพิจารณาวิธีการจัดการความเสี่ยงควรคำนึงถึงต้นทุนกับประโยชน์ที่ได้รับของวิธีการจัดการความเสี่ยงแต่ละวิธี ตัวอย่างวิธีการจัดการความเสี่ยง ประกอบด้วย

๑) ปฏิเสธความเสี่ยงโดยไม่ดำเนินงานในกิจกรรมที่มีความเสี่ยง ได้แก่ กิจกรรมที่มีความเสี่ยงสูง และหน่วยงานไม่สามารถยอมรับความเสี่ยงนั้นได้ หน่วยงานอาจพิจารณาไม่ดำเนินงานในกิจกรรมนั้นๆ

๒) การลดโอกาสของความเสี่ยง เช่น การลดโอกาสของความเสี่ยงการทุจริตด้านการเงิน โดยการวางระบบการควบคุมภายใน ได้แก่ การแบ่งแยกพื้นที่ การตรวจสอบ การสอบทาน และการกระหายอด เป็นต้น

๓) การลดผลกระทบของความเสี่ยง เช่น การทำประกัน หรือการใช้เครื่องมือป้องกันความเสี่ยงทางการเงิน (Hedging Instruments) เป็นต้น

๔) การโอนความเสี่ยง หน่วยงานอาจเลือกใช้วิธีการถ่ายโอนความเสี่ยงของกิจกรรมที่หน่วยงานเห็นว่าควรดำเนินการเพื่อประโยชน์ของประชาชน แต่หน่วยงานมีข้อจำกัดที่ไม่สามารถดำเนินการเองได้หรือไม่สามารถบริหารจัดการความเสี่ยงได้ ได้แก่ การให้ภาคเอกชนดำเนินการโดยมีการโอนความเสี่ยงและผลตอบแทนไปด้วย (Public Private Partnership : PPP) เป็นต้น

๕) ยอมรับความเสี่ยงโดยไม่ดำเนินการจัดการความเสี่ยง เนื่องจากความเสี่ยงอยู่ในระดับที่หน่วยงานยอมรับได้ หรือต้นทุนในการบริหารจัดการความเสี่ยงมีมากกว่าประโยชน์ที่ได้รับ

๖) ใช้มาตรการการเฝ้าระวัง หน่วยงานต้องกำหนดข้อมูลที่ต้องมีการเก็บรวบรวม การวิเคราะห์ การแจ้งเตือน และการดำเนินการเมื่อเหตุการณ์เกิดขึ้น เช่น ความเสี่ยงของปริมาณน้ำในเขื่อนมากเนื่องจากปริมาณน้ำฝน

๗) การทำแผนฉุกเฉิน การจัดทำแผนฉุกเฉินเป็นการระงับขั้นตอนเมื่อเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงขึ้น โดยระบุบุคคลและวิธีการดำเนินการที่ชัดเจน เช่น ความเสี่ยงกรณีเจ้าหน้าที่ไม่สามารถเข้าสถานที่ทำงานได้

๘) การส่งเสริมหรือผลักดันเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้น เมื่อเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อเชิงบวกกับองค์กร รวมถึงกำหนดแผนการดำเนินงานเมื่อเหตุการณ์เกิดขึ้น

แผนการบริหารจัดการความเสี่ยงอาจประกอบด้วย วิธีการจัดการความเสี่ยง บุคคลที่รับผิดชอบในการบริหารจัดการความเสี่ยง ตัวชี้วัดความเสี่ยงที่สำคัญ วิธีการติดตามและการรายงานความเสี่ยง

๖. การติดตามและทบทวน

การติดตามและทบทวนเป็นกระบวนการที่ให้ความเชื่อมั่นว่าการบริหารจัดการความเสี่ยงที่มีอยู่ยังคงมีประสิทธิภาพ เนื่องจากความเสี่ยงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ดังนั้นการติดตามและทบทวนเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นสม่ำเสมอ ปัจจัยที่ทำให้หน่วยงานต้องทบทวนการบริหารจัดการความเสี่ยง ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญซึ่งเกิดจากปัจจัยภายในและภายนอก หรือผลการดำเนินงานไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

การติดตามและทบทวนการบริหารจัดการความเสี่ยงสามารถดำเนินการอย่างต่อเนื่องหรือเป็นระยะซึ่งควรดำเนินการในทุกกระบวนการของการบริหารจัดการความเสี่ยง การติดตามและทบทวนอาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงของแผนการปฏิบัติงานขององค์กร การเปลี่ยนแปลงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึงการพัฒนากระบวนการจัดการความเสี่ยง

๗. การสื่อสารและการรายงาน

การสื่อสารเป็นการสร้างความตระหนัก ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมของกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยง การสื่อสารเป็นการให้และรับข้อมูล (Two – way Communication) หน่วยงานควรมีช่องทางการสื่อสารทั้งภายในและภายนอก โดยการสื่อสารภายในต้องเป็นการสื่อสารแบบจากผู้บริหารไปยังผู้ใต้บังคับบัญชา (Top Down) จากผู้ใต้บังคับบัญชาไปยังผู้บริหาร (Bottom Up) และระหว่างหน่วยงานย่อยภายใน (Across Divisions)

หน่วยงานควรกำหนดบุคคลที่ควรได้รับข้อมูล ประเภทของข้อมูลที่ควรได้รับ ความถี่ของการรายงาน รูปแบบและวิธีการรายงาน เพื่อให้ผู้กำกับดูแล ผู้บริหาร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้อง ครบถ้วน เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ และทันต่อเวลา

การสื่อสารและรายงานต่อผู้กำกับดูแล เป็นการสื่อสารและการรายงานความเสี่ยงในภาพรวมขององค์กร เพื่อสนับสนุนหน้าที่ของผู้กำกับดูแลในการกำกับการบริหารจัดการความเสี่ยงของฝ่ายบริหาร

หน่วยงานอาจพิจารณากำหนดตัวชี้วัดความเสี่ยงที่สำคัญ (Key Risk Indicators) เพื่อติดตามข้อมูลความเสี่ยงและการรายงานเมื่อระดับความเสี่ยงถึงจุดตัวชี้วัดความเสี่ยงที่สำคัญ

วิธีการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ดำเนินการผ่าน ๓ ขั้นตอน ดังนี้

๑. กำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

เป็นขั้นตอนก่อนทำการประเมินความเสี่ยงของหน่วยงานที่ต้องกำหนดเกณฑ์สำหรับใช้ในการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของกระบวนการ หรือโครงการที่ทำการประเมินตามความเหมาะสม โดยพิจารณาจาก ๒ ปัจจัย คือ ด้านโอกาส และด้านผลกระทบ

- โอกาสที่จะเกิด (Likelihood) : พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงในช่วงเวลาหนึ่งในรูปของความเสี่ยงหรือความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์นั้นๆ

- ผลกระทบ (Impact) : การวัดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้น โดยสามารถแบ่งเป็นผลกระทบด้านการเงิน และผลกระทบที่ไม่ใช่การเงิน

๑) เกณฑ์โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)

ระดับคะแนน	โอกาสที่จะเกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	เกิดขึ้นเกือบทุกครั้งหรือเป็นประจำ
๔	สูง	เกิดขึ้นบ่อยครั้ง
๓	ปานกลาง	เกิดขึ้นค่อนข้างบ่อย
๒	ต่ำ	เกิดขึ้นเป็นบางครั้ง
๑	ต่ำมาก	เกิดขึ้นนานๆ ครั้ง

๒) เกณฑ์ผลกระทบ (Impact)

ระดับคะแนน	ความรุนแรง	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	กระทบต่องบประมาณและ/หรือความเชื่อมั่นของสังคมระดับสูงมาก
๔	สูง	กระทบต่องบประมาณและ/หรือความเชื่อมั่นของสังคมระดับสูง
๓	ปานกลาง	กระทบต่องบประมาณและ/หรือความเชื่อมั่นของสังคมระดับสูงปานกลาง
๒	ต่ำ	กระทบต่องบประมาณและ/หรือความเชื่อมั่นของสังคมระดับต่ำ
๑	ต่ำมาก	กระทบต่องบประมาณและ/หรือความเชื่อมั่นของสังคมระดับต่ำมาก

๓) เกณฑ์การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score)

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score)					
โอกาส (Likelihood)	ผลกระทบ (Impact)				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก	สูงมาก
๔	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	สูงมาก	สูงมาก
๓	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง	สูงมาก
๒	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	สูง
๑	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	ปานกลาง

๔) เกณฑ์ระดับความเสี่ยงและแนวทางการดำเนินการในแต่ละระดับความเสี่ยง

แนวทางการดำเนินการ		
ระดับความเสี่ยง	ระดับคะแนน	การดำเนินการ
สูงมาก (Extreme)	๑๕ - ๒๕	ระดับที่องค์กรไม่สามารถยอมรับได้ และต้องจัดการความเสี่ยงให้ไปอยู่ในระดับต่ำลง โดยทันที
สูง (High)	๑๐ - ๑๔	ระดับที่องค์กรไม่สามารถยอมรับได้ และต้องจัดการความเสี่ยงให้ไปอยู่ในระดับต่ำลงโดยเร็ว/ กำหนดผู้บริหารระดับสูงติดตามใกล้ชิด
ปานกลาง (Medium)	๔ - ๙	ระดับที่องค์กรยอมรับได้โดยอาจมีการติดตามเผื่อระวังทุกเดือน เพื่อไม่ให้ความเสี่ยงเพิ่มขึ้น/กำหนดผู้บริหารระดับกลางติดตาม อย่างสม่ำเสมอ
ต่ำ (Low)	๑ - ๓	ระดับที่องค์กรยอมรับได้โดยไม่ดำเนินการใดๆ เพิ่มเติม

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน
เทศบาลตำบลสันป่าเปา

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน เทศบาลตำบลสันป่าเปา					
ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต/ เหตุการณ์ความเสี่ยง	การประเมินความเสี่ยง			มาตรการในการบริหาร จัดการความเสี่ยง/ควบคุมความเสี่ยง	หน่วยงาน รับผิดชอบ
	โอกาส (L)	ผลกระทบ (I)	ระดับ ความเสี่ยง (L*I)		
ประเด็นที่ ๑ การอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาต ของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘					
๑.๑ มีการรับคำอำนวยความสะดวกเพื่อกระตุ้นให้มีการดำเนินการที่รวดเร็วขึ้น	๑	๓	๓ (ต่ำ)	- จัดให้มีการตรวจสอบการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ สุ่มตรวจฯ - นำระบบบริการออนไลน์มาใช้เพื่อ ลดการใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่	ทุกส่วน ราชการ
๑.๒ มีการเรียกรับสินบนในการพิจารณาใบอนุญาตก่อสร้างอาคารบ้าน และอื่นๆ	๒	๓	๖ (ปานกลาง)	- แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ และพิจารณาอนุมัติ - มีมาตรการป้องกันการรับสินบน - เพิ่มช่องทางการร้องเรียน กรณีมี การเรียกรับสินบนของเจ้าหน้าที่ โดย จะต้องเป็นช่องทางที่เข้าถึงง่าย และ ให้ความคุ้มครองผู้แจ้งเบาะแส	กองช่าง
๑.๓ ผลประโยชน์ทับซ้อน รับจ้างเขียนแบบแปลน ตรวจสอบเอง และมีการเรียกรับค่าดำเนินการ	๓	๓	๙ (ปานกลาง)	- แต่งตั้งเป็นคณะกรรมการพิจารณา ออกใบอนุญาต - มีมาตรการจัดการเรื่องร้องเรียน การทุจริต	กองช่าง

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน เทศบาลตำบลสันป่าเปา					
ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต/ เหตุการณ์ความเสี่ยง	การประเมินความเสี่ยง			มาตรการในการบริหาร จัดการความเสี่ยง/ควบคุมความเสี่ยง	หน่วยงาน รับผิดชอบ
	โอกาส (L)	ผลกระทบ (I)	ระดับ ความเสี่ยง (L*I)		
ประเด็นที่ ๒ การใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ					
๒.๑ มีการเรียกรับสินบนจาก ประชาชน/ร้านค้า ในการประเมิน ภาษีให้น้อยลง	๑	๒	๒ (ต่ำ)	- จัดให้มีการสำรวจของเจ้าหน้าที่ ก่อนการยื่นแบบทุกครั้ง	กองคลัง
๒.๒ การอุทธรณ์การประเมินภาษี มีการเรียกรับค่าดำเนินการในการ พิจารณาอุทธรณ์	๑	๓	๓ (ต่ำ)	- จัดให้มีการตรวจสอบความสัมพันธ์ ส่วนบุคคล มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้ยื่น แบบภาษี	กองคลัง
ประเด็นที่ ๓ การจัดซื้อจัดจ้าง					
๓.๑ การตรวจรับงานโครงการมี การจ่ายเงินสินบนเพื่อให้ตรวจผ่าน	๒	๓	๖ (ปานกลาง)	- ดำเนินการตามระเบียบพัสดุอย่าง เคร่งครัด - มีมาตรการส่งเสริมความโปร่งใสใน การจัดซื้อจัดจ้าง	ทุกส่วน ราชการ
๓.๒ การตรวจการจ้างไม่ตรงตาม รูปแบบรายการ โดยมีการเรียกรับ เงินใต้โต๊ะจากผู้รับจ้าง	๑	๓	๓ (ต่ำ)	- มีการตรวจสอบการจ้างให้เป็นไป ด้วยความถูกต้องโปร่งใสตรวจสอบได้ - มีมาตรการส่งเสริมความโปร่งใสใน การจัดซื้อจัดจ้าง	ทุกส่วน ราชการ
ประเด็นที่ ๔ การบริหารงานบุคคล					
๔.๑ การเรียกรับเงินใต้โต๊ะเพื่อรับ พนักงานเข้าทำงาน	๑	๓	๓ (ต่ำ)	- ประชาสัมพันธ์การรับสมัคร พนักงานผ่านสื่อช่องทางต่างๆ - แต่งตั้งคณะกรรมการสรรหาและ คัดเลือก กำกับ ดูแล ควบคุม โดย กำหนดผู้รับผิดชอบ	สำนักปลัด

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน เทศบาลตำบลสันป่าเปา					
ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต/ เหตุการณ์ความเสี่ยง	การประเมินความเสี่ยง			มาตรการในการบริหาร จัดการความเสี่ยง/ควบคุมความเสี่ยง	หน่วยงาน รับผิดชอบ
	โอกาส (L)	ผลกระทบ (I)	ระดับ ความเสี่ยง (L*I)		
ประเด็นที่ ๔ การบริหารงานบุคคล					
๔.๒ ความไม่โปร่งใสในการ บริหารงานบุคคล มีการซื้อขาย ตำแหน่ง เรียกรับค่าน้ำชากาแฟ ในการประเมินความดีความชอบ การแต่งตั้งโยกย้าย	๑	๓	๓ (ต่ำ)	- มีนโยบายส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม - มีนโยบายบริหารความเสี่ยงการ ทุจริต	สำนักปลัด
๔.๓ มีการเรียกรับสินบนเพื่อใน กระบวนการสรรหาพนักงาน	๑	๓	๓ (ต่ำ)	- ประชาสัมพันธ์ทุกช่องทาง เพื่อ ความโปร่งใสในการสรรหาพนักงาน	สำนักปลัด

สรุปผลการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนเทศบาลตำบลสันป่าเปา

สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๙ เทศบาลตำบลสันป่าเปาได้วิเคราะห์ประเด็นความเสี่ยงการทุจริตในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสินบน ของการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจของหน่วยงานจำเป็นต้องมีการควบคุมให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ จำนวน ๑๐ เหตุการณ์ข้างต้น (เหตุการณ์ความเสี่ยงที่ยังอยู่ในระดับต่ำ - ปานกลาง) ดังนี้

แนวทางการดำเนินการ			
ระดับความเสี่ยง	ระดับคะแนน	การดำเนินการ	จำนวน ปัจจัยเสี่ยง
สูงมาก (Extreme)	๑๕ - ๒๕	ระดับที่องค์กรไม่สามารถยอมรับได้ และต้องจัดการความเสี่ยงให้ไปอยู่ในระดับต่ำลง โดยทันที	-
สูง (High)	๑๐ - ๑๔	ระดับที่องค์กรไม่สามารถยอมรับได้ และต้องจัดการความเสี่ยงให้ไปอยู่ในระดับต่ำลงโดยเร็ว/ กำหนดผู้บริหารระดับสูงติดตามใกล้ชิด	-
ปานกลาง (Medium)	๔ - ๙	ระดับที่องค์กรยอมรับได้ โดยอาจมีการติดตามเฝ้าระวังทุกเดือน เพื่อไม่ให้ความเสี่ยง เพิ่มขึ้น/กำหนดผู้บริหารระดับกลางติดตามอย่างสม่ำเสมอ	๓
ต่ำ (Low)	๑ - ๓	ระดับที่องค์กรยอมรับได้ โดยไม่ดำเนินการใดๆ เพิ่มเติม	๗